

2019-04-29

Diarienummer: Ä 2019-209

Socialdepartementet

Remissvar - Departementsskrivelse Höjda åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem (Ds 2019:2)

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas.

Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Tillväxtverkets ställningstagande

Höjda åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem för äldre påverkar sannolikt arbetsutbudet och sysselsättningen i Sverige positivt. Bristen på arbetskraft och kompetens är i dag företagets största tillväxthinder och åtgärder som utökar arbetskraftsutbudet kommer därför att påverka företagets tillväxtmöjligheter till det bättre. Tillväxtverket ställer sig därför positivt till de av arbetsgruppens föreslagna höjningar av åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem.

Sverige står inför en demografisk utmaning där en allt större andel av befolkningen är äldre¹. Att fler äldre är i arbete är därför nödvändigt för att långsiktigt finansiera såväl pensioner som välfärdsystem. Dock står sig normen om att pensionera sig vid 65 års ålder stark, trots att de äldre också blir allt friskare. Att ta bort den formella 65-årsgränsen och införa begreppet *riktålder* kan därför vara en viktig åtgärd för att ändra attityder och öka arbetskraftsdeltagandet bland personer äldre än 65 år. Ett ökat arbetsutbud gör det enklare för arbetsgivarna att hitta en lämplig person att anställa. Det kan särskilt gynna små- och medelstora företag som har mer begränsade resurser att lägga på rekrytering. Beräkningar på hur stora eventuella utbudsökningar blir saknas dock i utredningen, vilket gör det svårt att bedöma förslagetts effekter i sin helhet.

Med tanke på den demografiska utvecklingen behöver företagen i Sverige också anpassa sig efter en förändrad åldersstruktur och en stigande genomsnittsålder i arbetskraften vad gäller frågor om arbetstid, kompetensutveckling, arbetsmiljö m.m. Tillväxtverket bedömer därför att åtgärder som syftar till att bryta 65-årsnormen bidrar positivt till denna anpassning och underlättar företagets kompetensförsörjning på sikt. Ett längre arbetsliv bör dock kompletteras med åtgärder för att stärka de äldres möjligheter att bevara och utveckla sin kompetens. Många äldre ställs ofta utanför kompetensutveckling på jobbet vilket kan bidra till att deras prestationer efter hand inte motsvarar

---

¹Mellan åren 2015 och 2035 väntas gruppen som är 80 år eller äldre öka med 76 procent, från cirka 500 000 personer till närmare 890 000. SCB 2016, <https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2016/Stora-insatser-kravs-for-att-klara-40-talisternas-aldreomsorg/>

lönekostnaderna. Reformen som innebär ett förlängt arbetsliv bör därför kombineras med åtgärder som möjliggör och förbättrar möjligheterna till livslångt lärande.

Tillväxtverket bedömer att promemorians förslag om höjd "LAS-ålder" till 69 år minskar företagets flexibilitet och därför – som utredningen påpekar – kan få den negativa följdverkningen att äldre arbetstagare blir mindre attraktiva, hamnar utanför arbetsmarknaden och får än svårare att återetablera sig. Detta motverkar själva syftet med förslaget och minskar de föreslagna regeländringarnas positiva effekter.

En anledning till varför höjd LAS-ålder innebär att äldre blir mindre attraktiva på arbetsmarknaden är att äldre är sjuka i en större utsträckning än genomsnittet. I promemorian beräknas att företagets sjuklönekostnader kommer att öka med ca 200 miljoner till år 2023 när fler äldre deltar i arbetslivet. Ett ökat statligt ansvar för äldres sjuklöner skulle därför kunna vara en tänkbar reform för att öka företagets benägenhet att anställa äldre och förstärka positiva effekterna av reformen.

I promemorians konsekvensanalys saknas en regional dimension som beskriver förslagets effekter på storstadsområden kontra landsbygd. En höjd pensionsålder som gynnar äldres arbetsdeltagande skulle få större effekt på landsbygden relativt storstadsområdena, då landsbygden har annan och äldre åldersstruktur. Att få äldre att senarelägga sitt utträde från arbetsmarknaden skulle mildra kompetensförsörjningsproblemen då stora pensionsavgångar väntar inom en rad yrken, särskilt inom den offentliga tjänstesektorn. Den regionalpolitiska effekten utgör därför en ytterligare relevant och positiv aspekt av höjningen av åldersgränserna i pensionssystemet och i andra trygghetssystem.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschef Tim Brooks. Föredragande har varit Josef Lannemyr

Tim Brooks

Josef Lannemyr